

”En kyrka som inte ber är helt onyttig”

Recension av boken:

Kristen spiritualitet – Från ökenfäder till cyberkyrka.

K*risten spiritualitet – Från ökenfäder till cyberkyrka* är en fascinerande bok. Den ger en god inblick i en mängd olika rörelers tänkande, seder och bruk, och på bokens sidor möter man ett stort antal teologer, ökenfäder, martyrer, munkar, nunnor, väckelsepredikanter och andra personligheter som på olika sätt har satt spår i kyrkans historia. Boken spänner över ett mycket brett fält, då den skildrar hur kristendomen har levts och förverkligats under två tusen år inom alla de stora kristna traditionerna – katolsk, ortodox och protestantisk.

Det som skiljer denna bok från en del andra kyrkohistoriska översikter är att det inte är de olika traditionernas och dogmernas framväxt som står i centrum. Den yttre historien bildar bakgrund, men bokens fokus är den kristna spiritualiteten.

Men vad menas då med spiritualitet? Per Beskow skriver i inledningen till *Kristen Spiritualitet* att begreppet ibland har översatts med ”andlighet”, ”fromhet”, ”fromhetsliv” eller ”mentalitet” men att innebörden är svår att fånga på ett enkelt sätt. Han understryker dock att spiritualiteten inte är begränsad till ”det inre livet”, utan att det också innefattar ”attityder gentemot omvärlden och engagemang i praktisk handling”.

En stor del av boken skildrar spiritualitetens uttryck i form av böner, från den enkla Jesusbönen (”Herre Jesus Kristus, Guds Son, förbarma dig över mig syndare”), till böner med avancerade teologiska utläggningar. Det är intressant att få en inblick i bönelivet från olika tider och traditioner. Men läsaren kan också låta sig inspireras, motiveras och utmanas i sitt eget böneliv genom att meditera över bönerna och använda dem. Ett exempel från den engelske 600-talsmunken Beda:

Barmhärtige Jesus, du som så nådefullt har låtit mig dricka djupt och ljuvt ur ordet som berättar om dig, jag ber dig att du i din godhet förlämnar mig att till sist få komma till dig, du källa till all vishet, och stå inför ditt ansikte för alltid.

I boken framhålls att bönen inte bara är en angelägenhet för särskilt fromma kristna, utan bönen är – för att tala med den medeltida teologen Gregorios Palamas – ”teologins hela livsnerv och kärna”. Inte sällan blir läsningen rent uppfordrande, som när Desmond Tutu skriver att: ”En kyrka som inte ber är helt onyttig. Kristna som inte ber har inget jordiskt värde.” I boken finns också en del konkreta förslag till ”andliga övningar” som läsaren kan pröva, till exempel den ignatianska kontemplationen.

Spiritualitet handlar inte enbart om det inre livet med Gud, avskilt från omvärlden, utan den kristna tron måste få konsekvenser gentemot nästan och världen. Sann spiritualitet genomsyrar hela livet, och boken ger många exempel på goda föredömen i detta avseende, människor som vikt sitt liv åt att hjälpa behövande. William Booth, Elisabeth Fry och Moder Teresa är några exempel.

Per Beskow har översatt boken och dessutom kompletterat kapitlen och tidsaxlarna utifrån svenska förhållanden och har även bidragit med en nyskriven inledning och avslutning av boken. Någon enstaka gång har detta lett till onödiga upprepningar, men i det hela känns det som att boken är skriven med en svensk publik i åtanke. Boken behandlar t.ex. den svenska reformationen och svenska religiösa profiler såsom den heliga Birgitta, Nathan Söderblom, Lewi Pethrus och Frank Mangs.

Tack vare dess omfattande innehåll, detaljerade tidsaxlar och utförliga index fungerar boken väl som referensverk eller läromedel, och den engelska förlagan har redan använts i en del svenska universitetskurser. Men boken kan lika väl fungera som andlig inspiration för läsarens egen spiritualitet, om man väljer att följa den irländske diktaren Columbanus uppmaning:

Låt dig tändas av Guds kärleks eld, så att flamman av hans kärlek och vår längtan efter hans stora godhet mot oss höjer sig ovan stjärnorna och för alltid brinner inom oss. Ty den som älskar dricker av honom.

Ulf Jämterud